

Verkiezingsprogramma

Algemene Waterschapspartij

✓ Waterschapsverkiezingen
20 maart 2019

Colofon

Verantwoording

Dit landelijke AWP verkiezingsprogramma 2019 'Niet Politiek, Wel Deskundig' is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van het landelijk bestuur van de Algemene Waterschapspartij. Heel veel leden hebben een bijdrage geleverd en/of reacties gegeven op de verschillende conceptversies.

Het AWP verkiezingsprogramma 2019 'Niet Politiek, Wel Deskundig' is op 23 april 2018 door het landelijke bestuur vastgesteld na een laatste consultatie in de landelijke algemene ledenvergadering op 24 maart 2018.

Vragen en reacties naar aanleiding van dit verkiezingsprogramma zijn van harte welkom bij zowel het landelijk bestuur van de Algemene Waterschapspartij, als bij de AWP'ers in uw waterschap.

Wie uw AWP'er is, kunt u vinden op de website www.stemAWP.nu.

Landelijke perswoordvoering

- Landelijk voorzitter **Ron van Megen**
  - e-mail RonvanMegen@AlgemeneWaterschapspartij.nl
  - telefoon 06 - 533 52 980
- Landelijk vicevoorzitter **Hans Middendorp**
  - e-mail H.Middendorp@AlgemeneWaterschapspartij.nl
  - telefoon 06 - 374 75 317

Over de voorpagina

De oranje paraplu verwijst naar waterveiligheid en de klimaatverandering. De kleur staat voor code oranje, en daarmee voor de alertheid van de AWP. De kikker verbeeldt waterkwaliteit en waternatuur. Vanwege de dunne huid zijn kikkers heel gevoelig voor vervuiling. De kikker luistert naar de naam 'kWaak ('ik waak').

Copyright © Algemene Waterschapspartij

Alle rechten voorbehouden.

KvK-nummer 37138086

1 Het AWP verkiezingsprogramma in het kort

De Algemene Waterschapspartij (AWP) is met opzet geen partij zoals u die kent uit de landelijke politiek. De AWP doet dan ook niet mee met de gemeenteraadsverkiezingen, de provinciale of landelijke verkiezingen. De AWP onderscheidt zich van alle andere partijen waar u op kunt stemmen bij de waterschapsverkiezingen. Op de AWP stemt u vanwege haar onafhankelijkheid, deskundigheid en betrokkenheid.

‘AWP niet politiek, wel deskundig’ is daarmee de logische titel van het verkiezingsprogramma van de Algemene Waterschapspartij (AWP) voor de waterschapsverkiezingen op 20 maart 2019.

De vijf speerpunten van de AWP

Ons landelijke verkiezingsprogramma is gebouwd op **vijf speerpunten**. Deze speerpunten gelden voor alle afdelingen van de Algemene Waterschapspartij bij de waterschapsverkiezingen. De speerpunten vormen samen de paraplu waaronder al onze verkiezingsthema's passen. Vanzelfsprekend zijn er per waterschap ook eigen meer regionaal getinte speerpunten. Deze vindt u aanvullend in de verkiezingsprogramma's van de verschillende AWP waterschapsafdelingen. Het waterbeheer is nu eenmaal niet overal in Nederland hetzelfde. De AWP is georganiseerd in afdelingen per waterschap.

1. **Voor onze kinderen**
want ook zij hebben recht op droge voeten en schoon water.
2. **Mensen echt serieus nemen**
want de AWP wil dat het waterschap naar u luistert.
3. **Wateroverlast door hoosbuien slim aanpakken**
want de AWP wil dat de gevolgen van hoosbuien binnen de perken blijft.
4. **Geen viezigheid in ons water**
want de AWP gaat voor gezond water voor mens en natuur.
5. **Plezier met water**
want de AWP wil dat mensen kunnen genieten van water.

Zie ook onze website: www.stemAWP.nu

Op deze website zijn ook tal van opiniërende artikelen te vinden over actuele onderwerpen. Zowel landelijk als in uw waterschap. Via het contactformulier op de website www.stemAWP.nu kunt u ons bereiken of u aanmelden als lid.

Zuinig met het milieu

Dit verkiezingsprogramma verschijnt niet op papier. Dat is beter voor het milieu. Het is digitaal te vinden op www.stemAWP.nu. Op verzoek kunnen we mensen die dit graag willen natuurlijk een afdruk sturen.

Inhoud

Colofon

Verantwoording	2
Landelijke perswoordvoering.....	2
Over de voorpagina.....	2
1 Het AWP verkiezingsprogramma in het kort	3
2 De Algemene Waterschapspartij in het kort.....	6
2.1 AWP: niet politiek, wel deskundig.....	6
2.2 AWP: niet politiek, wel democratisch	6
2.3 AWP komt op voor het inwonersbelang	7
2.4 Watertaken moeten goed geregeld zijn en blijven	7
3 Thema: De AWP over het waterschap.....	9
3.1 Niet Politiek, Wel Deskundig	9
3.2 Waterschappen, doelmatig en beheersbaar.....	9
3.3 Aan het stuur: de AWP wil doen	9
3.4 Waterbewust: duidelijk, bij de tijd, mét een begrijpend luisterend oor	10
3.5 De wereld van morgen	10
3.6 Duurzaam en circulair	11
3.7 Leer van het verleden, leef in het heden, bereid je voor op de toekomst	11
4 Thema: De AWP over de AWP: transparant en democratisch	12
4.1 De AWP stelt de mensen centraal.....	12
4.2 De AWP is democratisch georganiseerd	12
5 Thema: Het klimaat verandert. Niets doen is geen optie!	13
5.1 De AWP neemt het klimaat serieus.....	13
5.2 Samen op weg naar een klimaatbestendige stad en dorp.....	13
5.3 Klimaatadaptie: grens ontkennd samenwerken	14
5.4 Veel wateroverlast in grote delen van Nederland door noodweer	14
6 Thema: Recreatie, natuur en landschap	15
6.1 Nederland waterrecreatieland	15
6.2 Waterbeheer gaat ook over vaarwegen	16
6.3 Weidevogels en peilbeheer.....	16
6.4 Wie vervuult, moet betalen.....	16
6.5 Voor natuur en aantrekkelijk landschap	17
6.6 Statiegeld op blikjes en flesjes, stop de plastic soep.....	17
6.7 Weg met overlast gevende waterplanten en dieren	17
6.7.1 Bijvoorbeeld: Rivierkreeftjes.....	18

6.8	Streep door kroosoverlast.....	18
7	Thema: Innovatie.....	19
7.1	Alleen ga je sneller, samen kom je verder	19
7.2	Innovatie in het waterschap, voor nu en morgen.....	19
7.2.1	<i>Bijvoorbeeld: Grondstoffen- en energiefabrieken, alginaat en meer.....</i>	<i>19</i>
7.3	Duurzame energie door slim waterbeheer	20
7.4	Goed koopmanschap in het van belang van Nederland	20
8	Thema: De jeugd heeft de toekomst.....	21
8.1	Personeelsbeleid met meer stageplaatsen	21
8.2	Strategisch personeelsplan	21
9	Thema: Veiligheid.....	22
9.1	Dijken: waterveiligheid en duidelijkheid op de 1 ^e plaats	22
9.2	Deltaprogramma Waterveiligheid, ook in de toekomst droge voeten.....	23
9.2.1	<i>Bijvoorbeeld: een zeesluis in de Nieuwe Waterweg en een Hollandse strandwal .....</i>	<i>23</i>
10	Thema: Waterkwantiteit en bodemdaling.....	23
10.1	Zoetwatervoorziening	23
10.2	Veenweide.....	23
10.3	Van peil volgt functie naar functie volgt peil	24
10.4	Helderheid in grondwater	24
11	Thema: Waterkwaliteit.....	25
11.1	Schoon, gezond en natuurlijk water.....	25
11.2	Geneesmiddelen en andere stoffen horen niet thuis in water.....	25
11.3	In actie tegen insecticiden, vóór ketenaansprakelijkheid	26
11.3.1	<i>Bijvoorbeeld: vislood.....</i>	<i>27</i>
12	Thema: Financiën en overig beleid.....	27
12.1	Aanpassing belastingstelsel waterschappen.....	27
12.2	Waterschapsheffingen	28
12.3	Schuldenplafond is nodig	28
12.4	Grip op Gemeenschappelijke Regelingen	29
12.5	Omgevingswet, calculerend invoeren.....	29

2 De Algemene Waterschapspartij in het kort

2.1 AWP: niet politiek, wel deskundig

De AWP is bewust geen partij zoals u die kent uit de landelijke politiek. Dit is omdat wij vinden dat 'droge voeten' en 'schoon water' niet kunnen worden overgelaten aan politici die vele belangen vertegenwoordigen en alleen maar op incidenten lijken te reageren. De AWP doet dan ook niet mee met de gemeenteraadsverkiezingen, de provinciale of landelijke verkiezingen.

Water is overal aanwezig in Nederland en bepaalt het landschap. Daar moet je goed rekening mee houden. Het bestuur van een waterschap is verantwoordelijk voor het beheer van het water in haar gebied, zorgt daarbij voor veilige dijken, gezuiverd afvalwater en rioolwater, en zorgt zo voor gezond, schoon en voldoende grond- en oppervlaktewater. Het waterschap is vanuit het oogpunt van water verantwoordelijk voor een veilige, gezonde en plezierige leefomgeving voor u en uw familie.

Waterschappen zijn technisch-georiënteerde organisaties. In de organisatie van een waterschap is veel deskundigheid aanwezig. Voor goed toezicht en controle is in een waterschapsbestuur net zo goed deskundigheid vereist. Deze eis zien we bij belangrijke maatschappelijke organisaties terug, maar nog niet in het waterschapsbestuur. Andere partijen gaan voor specifieke belangen, de AWP gaat voor deskundigheid en integrale afwegingen. De AWP vindt naast technische innovatie onlosmakelijk sociale innovatie en communicatie met de omgeving van belang. Dit zijn heel belangrijke aspecten bij een goed toezicht op de taakuitvoering van een waterschap.

De AWP komt op voor mensen die voor slimme, mooie, verstandige en pragmatische oplossingen gaan, in waterveiligheid, waterbeheer, waternatuur en waterzuivering. We staan maatschappelijk gezien voor grote uitdagingen. Water is de blauwe draad in klimaatadaptatie, circulaire economie en energietransitie.

1. Naast technische innovatie is sociale innovatie en communicatie met de omgeving nodig.

2.2 AWP: niet politiek, wel democratisch

De waterschapsverkiezingen vinden plaats op 20 maart 2019. Bij deze verkiezingen kiest u voor de komende vier jaar het bestuur van uw waterschap. De waterschapsverkiezingen worden tegelijk gehouden met de provinciale verkiezingen. U krijgt daarom twee stembiljetten. De AWP doet alleen

mee aan de waterschapsverkiezingen. De AWP kiest principieel voor uw belang bij water en de waterschappen in de maatschappij en bemoeit zich niet met de algemene politiek.

Bij waterschapsverkiezingen wordt het nieuwe Algemeen Bestuur van uw waterschap gekozen. Het Algemeen Bestuur van een waterschap is te vergelijken met de Gemeenteraad. Het Algemeen Bestuur controleert het Dagelijks Bestuur van het waterschap. Het Dagelijks Bestuur komt overeen met het college van Burgemeester & Wethouders in uw gemeente. De vergelijking van het waterschap met een gemeente hebben we hier niet zomaar gemaakt: in het dagelijks leven hebt u met deze twee overheden immers het meest te maken!

Door voor de AWP te kiezen, kiest u voor de benodigde inhoudelijke deskundigheid en betrokkenheid in het waterschapsbestuur. Want de AWP vindt dat bij zo'n belangrijke organisatie als een waterschap niet de politiek maar juist ter zake deskundigen aan het stuur moeten zitten. De AWP bestuurders kijken verder vooruit en kiezen voor een verstandig, veilig en gezond waterbeleid zonder oneigenlijke compromissen op basis van 'politiek handjeklap'.

De AWP wil in het waterschapsbestuur resultaat voor de inwoners bereiken. In een democratie hebben de mensen het voor het zeggen. In elk waterschap zoekt de AWP daarom de samenwerking. Een goed begrepen belang leidt immers tot de beste oplossing voor de mensen. Daarom wil de AWP dat het waterschapsbestuur écht luistert naar de mensen.

2.3 AWP komt op voor het inwonersbelang

De AWP komt in het bestuur van de waterschappen op voor uw belang als **inwoner**. Nederland is verdeeld in 21 waterschappen. Van de 30 zetels in het Algemeen Bestuur van zo'n waterschap zijn 21 zetels (soms 23 zetels) beschikbaar voor de inwoners, de mensen uit het waterschapsgebied. In waterschapsjargon zijn dit de 'ingezetenen'.

Naast de categorie inwoners ('ingezetenen') zijn er ook nog negen zetels gereserveerd (in een enkel geval 7 zetels) voor vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, de landbouw en de natuurbeherende organisaties. Dit zijn de zogenaamde geborgde zetels. De AWP staat nadrukkelijk voor integrale belangenafwegingen. Vanuit het perspectief van alle inwoners van het gebied. En dus niet vanuit één bepaalde belangengroepering.

2.4 Watertaken moeten goed geregeld zijn en blijven

Het waterschap heeft heel veel taken, die erop zijn gericht dat het water niet overstroomt, dat het water schoon is en dat het water een plek is voor recreatie en plaats biedt aan waternatuur.

Het werk van een waterschap is nooit klaar. Waterschappen spelen in op het veranderende klimaat met én meer hoosbuien én meer droogte én meer hitte in de stad. Het maatschappelijk belang van terugwinnen van energie en grondstoffen uit afvalwater voor de circulaire economie is groot. Voortdurend is een waterschap bezig met innovatie in waterbeheer, waterkwaliteit, waterzuivering en waternatuur. Het is nodig om steeds weer tot goede, duurzame en goedkope toekomstbestendige oplossingen te komen.

Vorige generaties hebben het voor ons goed geregeld met veilige dijken voor droge voeten. De AWP kijkt vooruit en ziet het als haar verplichting om zo ook voor onze kinderen te zorgen. Want zij hebben net als wij recht op een veilige, gezonde en betaalbare leefomgeving met droge voeten en schoon water. De AWP gaat daarom voor een duurzaam waterbeheer op basis van een lange termijn visie.

De visie van de AWP verdraagt zich niet met korte-termijn politiek of het steeds vooruit schuiven van te maken kosten. De AWP houdt van degelijk werk, van duurzame en toekomstbestendige oplossingen en maatregelen. De AWP past goed op de centen maar houdt niet van misplaatste zuinigheid.

De waterschappen in beeld

Stand van zaken per 1 januari 2017

Aantal waterschappen **21**

2. Waterschappen in Nederland (bron: De Staat van Ons Water 2016, is een initiatief van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Unie van Waterschappen, VNG, IPO en Vewin.)
De AWP is georganiseerd in afdelingen per waterschap.

3 Thema: De AWP over het waterschap

3.1 Niet Politiek, Wel Deskundig

Ons verkiezingsprogramma heeft de titel: **Niet Politiek, Wel Deskundig** meegekregen. Als u om u heen kijkt, ziet u overal in uw leefomgeving de invloed van water. Of het nu gaat om dijken voor uw veiligheid bij hoogwater, wateroverlast bij hoosbuien, droogte en verdroging, grondwaterstand en de fundering van woningen, hitte in de stad, de zuivering van het ingezamelde rioolwater, recreatief gebruik van water, ecosysteem en de natuur, de kwaliteit van het oppervlaktewater, de grondstof voor drinkwater en agrarisch water, en het vergezicht van het landschap. Allemaal zaken waar inhoudelijke kennis bij nodig is.

De AWP wil vanuit deskundigheid en betrokkenheid bij water, actief en transparant invulling geven aan het democratische bestuur van uw waterschap. Voor de mensen die in het gebied van het waterschap wonen, leven en werken!

3.2 Waterschappen, doelmatig en beheersbaar

De waterschappen zijn eeuwenoude functionele democratische organisaties. Democratisch, maar niet per se politiek. Functioneel, want er is een duidelijk doel: water! Door dit systeem van functionele waterschappen is Nederland in staat om het waterbeheer kundig en betrouwbaar te regelen. Goed waterbeheer vraagt om hoogwaardige kennis en vakmanschap en een organisatievorm waarin deze aspecten zijn vertegenwoordigd. Het aantal waterschappen is de afgelopen decennia teruggebracht van vele kleine waterschapjes naar nu 21 grote regionale waterschappen.

De AWP vindt dat de grenzen aan de gebiedsgroei van waterschappen nu wel zijn bereikt. Meer fusies zijn niet nodig. De afstand van het waterschap tot de mensen mag niet te groot worden. Actuele kennis van lokale omstandigheden is een eerste vereiste voor een goede taakuitoefening.

Waterveiligheid (dijken) laat zich het best regionaal organiseren. De grote rivieren, kusten en natuurlijke waterscheidingen bepalen de grenzen van een waterschap. Waterzuiveringen (afvalwater) zijn door de aard van het medium (water!) optimaal bij maximaal een regionale schaalgrootte. In specifieke situaties kunnen kleinschalige ontwikkelingen op het gebied van afvalwaterzuivering in de wijk of in het buurtje op z'n plaats zijn. Waterbeheer (geen natte voeten bij hoosbuien, hoog water, en het klimaat in de stad) is een lokaal belang. Waterschappen en gemeenten zijn elkaars natuurlijke samenwerkingspartners. Als de afstanden te groot worden is er technisch geen meerwaarde te behalen.

3.3 Aan het stuur: de AWP wil doen

Bij de waterschapsverkiezingen kiezen de inwoners de partijen die hen vertegenwoordigen in het Algemeen Bestuur (AB). Dat kan een politieke partij zijn, of de AWP. Uit het AB vormt zich via coalitie-onderhandelingen een Dagelijks Bestuur (DB). De AWP wil prominent deel uitmaken van het DB om zo vanuit uw belang verantwoordelijkheid te nemen in het bestuur van uw waterschap.

Om zo veel mogelijk van onze ambities te kunnen verwezenlijken, heeft de AWP veel stemmen nodig. Met drie of vier zetels in het Algemeen Bestuur (AB) heeft de AWP grote kans op een lid in het Dagelijks Bestuur (DB) van het waterschap. Aan het stuur in het DB is uw belang het best vertegenwoordigd.

In het DB is de AWP in de beste positie om het vertrouwen van de kiezer waar te maken. We leven in een land dat voor een groot deel beneden de zeespiegel ligt en waar we met waterproblemen te maken kan krijgen als het waterbeheer niet goed is geregeld. Het gaat in het waterschapsbestuur om belangrijke beslissingen die voor vele jaren bepalend kunnen zijn voor uw leefomgeving. Beslissingen, die niet alleen over geld en technische aspecten gaan, maar waarin ook maatschappelijke afwegingen goed moeten meewegen. Zo kun je niet zomaar plompverloren een dijk verzwaren. Mensen willen weten waar ze aan toe zijn. Op jarenlange voorbereidingstrajecten zonder duidelijkheid zit niemand te wachten. Niet voor niets is 'Mensen écht serieus nemen' vanaf het begin van een traject een speerpunt van de AWP.

3.4 Waterbewust: duidelijk, bij de tijd, mét een begrijpend luisterend oor

Over het belang van water is duidelijke en begrijpelijke communicatie nodig. Dat draagt bij aan het bewustzijn dat leven met water in ons land niet vanzelfsprekend goed is geregeld.

De AWP vindt dat als het over water gaat binnen de overheid de waterschappen het voortouw moeten nemen om actief te participeren in nieuwe vormen van communicatie en informatieontsluiting.

Goede communicatie draagt bij aan het waterbewustzijn. Mensen, bedrijven en overheden dienen bij het oplossen van knelpunten na te denken over water. Waterbewustzijn en samenwerking helpt bij het gezamenlijk oplossen van problemen met wateroverlast of uitdagingen voor waternatuur. In deze samenwerkingsverbanden bereik je pas echt meerwaarde als gemeenten, bedrijven, mensen én waterschap participeren.

3. Voor onze kinderen want ook zij hebben recht op droge voeten en schoon water.

3.5 De wereld van morgen

Vanwege demografisch, maatschappelijke, economische en klimatologische ontwikkelingen krijgen toekomstige generaties het met zwaardere omstandigheden van doen dan de huidige relatief welvarende generaties. Het loont om nu extra te investeren in onderzoek, ontwikkelingen en initiatieven die potentieel toekomstige lasten verlagen en/of de toekomstige kwaliteit van leven verbeteren. De politiek regeert bij de waan van de dag. De AWP vindt het in het belang van volgende generaties verstandig om nu kosten te maken voor straks, in het bijzonder:

- ✓ circulaire economie en duurzaamheid.

- ✓ waterkwaliteit, met name reductie van medicijnresten, landbouwgif en emerging substances (dit zijn potentiële of actuele probleemstoffen) in water.
- ✓ robuuste waterveiligheid.
- ✓ klimaat effecten, inclusief beperken van wateroverlast door neerslag, droogte en hitte.
- ✓ duurzame energie.

De AWP vindt innovatie belangrijk. Het is de enige weg voor waterschappen om hun ambities op het gebied van duurzaamheid, veiligheid en schoon water te kunnen blijven realiseren.

3.6 Duurzaam en circulair

Voor AWP zijn de begrippen duurzaam en circulair zo vanzelfsprekend dat het eigenlijk geen apart kopje in dit verkiezingsprogramma hoeft te hebben. Het zo belangrijk dat overal terug komt, 'all inclusive'. Het bestaande systeem van grondstoffen winnen, produceren, consumeren en afdanken - de lineaire economie - is eindig en niet duurzaam. De circulaire economie heeft als doel grondstoffen te hergebruiken in plaats van waardeloos te dumpen op afgelegen plekken. Het AWP wil bijdragen aan een circulaire economie, waarin materialen en producten als grondstoffen in een kringloop blijven. Daarom stimuleren wij het terugwinnen en hergebruik van alles dat in afvalwater zit, zoals vezels, metalen en nutriënten. Waterschappen kunnen met name in de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) een grote rol spelen bij de overgang naar een circulaire economie. Van oudsher produceren waterschappen al biogas uit het slib van de rwzi's. Dit is goed en nuttig. Hoogwaardiger dan dit kan vandaag de dag ook. In dit verkiezingsprogramma gaan we daar op veel plaatsen nader op in.

De waterschappen willen in 2025 energieneutraal zijn. Dat staat in de zogenoemde Green Deal Energie, die het Rijk en de waterschappen in 2016 sloten. Gezien de mogelijkheden die een waterschap heeft mag dat van de AWP veel eerder. In 2020 moet het al goeddeels kunnen zijn bereikt.

Een ander voorbeeld dat wij voorstaan is de omvorming van het inkopen en bezit van iets naar de vraag hoe we het als dienst of product duurzaam kunnen afnemen en bovendien efficiënt werken bevorderen. Daarbij is het steeds van belang de mogelijkheden van een volgend leven van het product na gebruik te kennen en die optimalisatie vooraf mee te nemen in de inkoopafwegingen.

Duurzaam is gebruik te maken van de kwaliteiten en kennis bij leveranciers en afnemers. Door bijvoorbeeld licht in te kopen in plaats van lampen. Door bijvoorbeeld transportcapaciteit in te kopen in plaats van auto's. Door afvalwaterslib te verkopen in plaats van het zelf nuttig op te werken of er iets uit terug te winnen.

3.7 Leer van het verleden, leef in het heden, bereid je voor op de toekomst

Waterhistorie is de basis voor het waterbewustzijn van toekomstige generaties. Nederland staat vol grote en kleine watermonumenten. Velen kennen het Ir. D.F. Woudagemaal in het Friese Lemmer, het grootste stoomgemaal ter wereld. Of De Cruquius, een stoomgemaal, waarmee de Haarlemmermeer is droog gehouden. Ook op kleinere schaal zijn kunstwerken – zo noemen civiel ingenieurs de bouwconstructies voor waterbeheer - te vinden die er voor hebben gezorgd dat we nu veilig kunnen leven, wonen, recreëren en werken op plaatsen waar ooit water(overlast) was.

De AWP heeft de instandhouding en ontsluiting van historisch erfgoed, zoals stoomgemalen, historische sluisen, waterliniewerken en de statische waterschap archieven hoog in het vaandel en wil daar doelmatig voldoende middelen voor vrijmaken. Denk aan 1% van de begroting.

Behoud van waterhistorie betekent voor de AWP niet dat alle kosten per se ten laste van het waterschap komen. Samenwerking in het beheer kan ook commerciële exploitatie of zelfs overdracht van eigendom betekenen. Open oog voor kansen en ruimte voor maatwerk maakt veel mogelijk.

4. Leer van het verleden, leef in het heden, bereid je voor op de toekomst.

4 Thema: De AWP over de AWP: transparant en democratisch

4.1 De AWP stelt de mensen centraal

De AWP stelt de mensen centraal. Waterschappen zijn er immers ook voor het belang van de inwoners! De AWP-kandidaten worden door de inwoners gekozen in het Algemeen Bestuur. Het spreekt voor zich dat de AWP'ers zoveel mogelijk contact houden en weten wat er leeft onder de inwoners.

Vragen en problemen van inwoners kunnen via de AWP worden voorgelegd aan de juiste persoon in het waterschap, of aan de orde worden gesteld in het waterschapsbestuur.

Veel AWP-kandidaten die lager op de lijst stonden en niet in het bestuur van het waterschap zijn gekozen, blijven ook na de verkiezingen actief voor de AWP. De AWP houdt zo in het gehele gebied oog en oor voor de waterzaken die van belang zijn voor u als inwoner. De AWP zet zich bijvoorbeeld dichtbij huis ook in om een sloot in een stadsparkje gebaggerd te krijgen, stinkend kroos te verwijderen, of om een hek bij een dijk open te stellen zodat hier zo mogelijk gewandeld kan worden. De AWP is er voor grote en kleine zaken, bij u in de buurt en verderop. De AWP is er namens en voor u!

4.2 De AWP is democratisch georganiseerd

De AWP is een landelijke vereniging met een gekozen landelijk bestuur en heldere statuten. In elk waterschap heeft de AWP één waterschapsafdeling. De AWP-waterschapsafdeling zorgt voor de kandidatenlijst en voert campagne voor de verkiezingen in het eigen waterschap. De gekozen AWP'ers

in het waterschapsbestuur functioneren uiteraard zonder last of ruggenspraak, maar worden bij het bestuurswerk geholpen door hun eigen steunfractie in de AWP-waterschapsafdeling.

De AWP baseert de kandidatenlijst op de kwaliteit van de kandidaten.

De AWP-bestuurders maken gebruik van de kennis en ervaring bij de eigen achterban in het eigen waterschap, de landelijke AWP, en hun eigen professionele netwerk. De AWP is regionaal georganiseerd en landelijk geborgd. De AWP-afdelingen zijn in hoge mate autonoom. Het landelijk bestuur is faciliterend, initiërend en organiseert het kennismanagement. Geen ingewikkelde partijstructuur, democratisch en 'bottom-up'.

5 Thema: Het klimaat verandert. Niets doen is geen optie!

5.1 De AWP neemt het klimaat serieus

In 2018 zijn de gemeenteraadsverkiezingen geweest. Uit een analyse van de programma's van de politieke partijen door de Volkskrant bleek dat geen enkele partij in zijn klimaatparagraaf ver genoeg ging om de klimaatdoelstellingen van Parijs te kunnen halen. 'Water' is volgens dezelfde analyse bovendien een alom vergeten thema. En dat terwijl gemeenten net zo goed serieus aan de slag moeten om het hoofd te kunnen bieden aan hoosbuien en wateroverlast, en aan de hogere temperaturen in de bebouwde omgeving en aan verdroging .....

Het klimaat en de wereld veranderen en zullen blijven veranderen. Om goed en betaalbaar op de taken voorbereid te blijven, is het nodig dat tijdig actie wordt genomen en het waterschap bovendien stevig participeert in nationale en internationale wetenschappelijke speur- en ontwikkelingsprogramma's. Om daarin ervaring, ideeën en kennis te delen, te ontvangen en te vermeerderen. Kennis delen, is vermenigvuldigen. De AWP neemt de klimaatverandering serieus.

5.2 Samen op weg naar een klimaatbestendige stad en dorp

In 2017 is het eerste Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie gepresenteerd (DPRA). Het doel van het DPRA is om Nederland weerbaar te maken tegen extreme weersomstandigheden. De overheid wil de gevolgen van wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen zo veel mogelijk beperken. Die extreme omstandigheden zijn nu al te merken: veel gebieden in Nederland hebben in de zomer te kampen met wateroverlast na hevige regenbuien.

De AWP wil voortvarend met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie aan de slag. De waterschappen hebben een belangrijke rol als het gaat om het klimaat-bestendig maken van Nederland.

Voor Nederland als laagliggend en dichtbevolkt land zijn de gevolgen van klimaatverandering groot. Nederland zal daarom adaptief én proactief moeten inspelen op veranderende inzichten en ontwikkelingen in het klimaat. Het nieuwe Deltaplan Ruimtelijke adaptatie leidt tot extra maatregelen, om tot de benodigde versnelling te komen, om de ruimtelijke inrichting van Nederland tijdig klimaatbestendig en waterrobuust te maken. De AWP denkt verder dan de bestaande risicobenadering en zoekt mogelijkheden om samen met overheden, markt en maatschappij robuuste maatregelen toe te passen. Zodat beter op wateroverlast wordt geanticipeerd.

5.3 Klimaatadaptie: grens ontkennend samenwerken

De noodzakelijkheid om te komen tot een klimaatbestendige inrichting van stedelijk en landelijk gebied is zo langzamerhand zonneklaar. Door hoosbuien veroorzaakte schades en overlast, drukken iedereen met de neus op de feiten. Lange periodes met droogte veroorzaken zoetwatertekort en problemen in kritische gebieden zoals op de hoge zandgronden. Hittegolven zullen vaker voorkomen. De overlast van hoosbuien en hitte in de stad is in zekere mate te beperken met voldoende aanwezigheid van groen en (ruimte voor) water in de stad.

Het stedelijke en regionaal waterbeheer binnen en buiten de bebouwde kom beïnvloeden elkaar en moeten steeds in onderlinge samenhang worden gezien. De AWP is voor een gezamenlijke en integrale aanpak. Een gemeentegrens moet geen belemmering vormen. De AWP ziet dat veel gepraat wordt. De AWP houdt zelf van verstandig, doelgericht en duurzaam aanpakken en de voor de situatie best passende samenwerking op te zoeken en de grens niet bij de eigen verantwoordelijkheid te trekken.

Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de openbare ruimte waarbij de waterschappen kennis en advies kunnen inbrengen. Inmiddels is er al heel veel ervaring opgedaan met allerlei verschillende watermaatregelen in de bebouwde kom.

De AWP wil dat waterschappen met rijksoverheid, gemeenten en maatschappelijke partners structureel samenwerken op het vlak van klimaatadaptatie. Er zijn voldoende pilots en experimenten geweest. Het is nu tijd om daadwerkelijk meters te maken om de inrichting van de bebouwde kom en het buitengebied zo te verbeteren dat wateroverlast door hoosbuien zoveel mogelijk voorkomen wordt. De AWP vraagt tevens een doortastende aanpak van potentiële problemen door droogte en verdroging.

De AWP spoort de waterschappen bovendien aan hun kennis, kunde en mogelijkheden proactief aan te bieden. De gemeenten roepen we op om samen te werken, te leren en te betalen. Voor de mensen zal het worst zijn welke instantie betaalt. Als het maar aangepakt wordt. Wat wel telt, is dat de belastinggelden doelmatig worden uitgegeven tegen de beste kwaliteit/prijs verhouding.

5.4 Veel wateroverlast in grote delen van Nederland door noodweer

Steeds vaker zien we krantenkoppen zoals “Veel wateroverlast in grote delen van Nederland door noodweer”. Volgens het KNMI gaat het vaker en harder regenen. Het voorkomen van wateroverlast als gevolg van hoosbuien is de grootste uitdaging voor de komende tien jaar. De openbare ruimte moet nog veel meer dan nu het geval is, worden ingericht om tijdelijk water te bergen. Dat kan in wadi's, maar ook met 'kratjes onder de parkeerplaats' en in waterberging op platte daken. Bewoners kunnen zelf ook maatregelen nemen door minder verharding en meer groen in de tuin. De AWP let op dat het waterschap voldoende beschikbaar is om gemeenten en burgerinitiatieven te ondersteunen.

De AWP vindt dat waterschappen met raad en daad moeten samenwerken met gemeenten om wateroverlast door hoosbuien te voorkomen.

Regenwater dat niet in het riool terecht komt, hoeft ook niet naar de zuivering te worden gepompt om daar weer te worden gereinigd. Dat scheelt energie en chemicaliën. Daarnaast is geconcentreerd afvalwater meestal efficiënter te zuiveren dan afvalwater verdund met regenwater. Regenpijpen dienen waar dat doelmatig mogelijk is te worden ontkoppeld van de riolering. De gemeente kan

afkoppeling regelen in het bouwbesluit. Voor het afkoppelen van wegen en overig verhard oppervlak is een technische beslisboom als hulpmiddel voor ontwerpers en beleidsmakers beschikbaar. Het regenwater op straat dient bij voorkeur af te vloeien naar de bodem, singel of gracht. Het afkoppelen vraagt wel een beoordeling van de situatie met een integrale afweging van de voor- en nadelen afgezet tegen de kosten. Voor de keuze wel of niet afkoppelen en een bepaalde afkoppelmethode bestaat geen formule met een eenduidige uitkomst. Als het maar een oplossing van een probleem brengt. De AWP dringt aan op het gebruik van meer instrumentaria zoals bijvoorbeeld regenwaterscans die het mogelijk maken gericht maatregelen te nemen en het effect daarvan vooraf in beeld brengen.

De AWP is voorstander van het afkoppelen van regenwater, zodat zo min mogelijk relatief schoon water in het riool terecht komt. Overal waar dat zinvol is.

5. De AWP wil dat de gevolgen van hoosbuien binnen de perken blijft.

6 Thema: Recreatie, natuur en landschap

6.1 Nederland waterrecreatieland

Water speelt een grote rol in de vrijetijdsbesteding: 60% van de Nederlanders beoefent een vorm van waterrecreatie. De belangstelling voor waterrecreatie groeit nog steeds, en daarmee ook de wens voor nieuwe ontwikkelingen op dit gebied. De AWP ondersteunt dergelijke ambities zolang het veilig en duurzaam is en niet conflicteert met andere waterschapstaken.

De AWP is voorstander van recreatief medegebruik in meest brede zin, zoals wandelen en fietsen op dijken en schouwpaden. De AWP vindt dat er ruimte moet zijn voor de belangen van sportvissers, watersporters en andere recreanten. De AWP streeft naar het aanleggen van natuurlijk zwemwater en vaar-, roei- en kanoroutes als daar mogelijkheden voor zijn (te maken) in de gebiedsplannen. Voor schaatsen en andere ijspret is het nodig dat het waterschap bij het waterpeilbeheer er voor zorgt dat zich goed en betrouwbaar ijs kan vormen.

De AWP wil dat de waterschappen waterrecreatie faciliteren en bij de planvoorbereiding van nieuwe projecten open staan voor kansen, dat de waterschappen mogelijkheden bieden in bestaande situaties, en ruimte geven in procedures en vergunningen.

Dialogo met de waterrecreatiesector en een 'open blik' van het waterschap kunnen het verschil maken! Ook met beperkte middelen ziet de AWP voor de waterschappen in de praktijk veel mogelijkheden om met hoog rendement te investeren in waterbeleving.

De AWP vindt dat de bewaking van zwemwater op blauwalg en botulisme goed geregeld dient te blijven. De zwemwater app voor mobiele telefoons en tablets is een goed voorbeeld van maatschappelijke meerwaarde die waterschappen relatief eenvoudig en tegen beperkte kosten bieden. Kleine moeite, groot plezier.

6. De AWP wil dat mensen kunnen genieten van water.

6.2 Waterbeheer gaat ook over vaarwegen

De AWP vindt dat wat direct met het waterbeheer te maken heeft onder verantwoording van het waterschap dient te vallen. Dus ook het vaarwegbeheer inclusief het eigendom, met uitzondering van de hoofdvaarwegen, is bij het waterschap in goede handen. Vaarwegen zijn synoniem aan waterrecreatie, ligplaatsen voor woonboten, verkeersinfrastructuur en andere zaken met een maatschappelijk belang.

6.3 Weidevogels en peilbeheer

De AWP staat voor een doelgericht peilbeheer zodat natuur de ruimte krijgt die het verdient. De hoogte van het waterpeil in de sloten in het voorjaar is één van de cruciale factoren voor het broedsucces van weidevogels. De AWP staat sympathiek tegenover de actie 'Red de rijke weide', en vindt dat de waterschappen een inspanningsverplichting hebben voor het verbeteren van de weidevogelstand. De zorg voor weidevogels moet een beleidsuitgangspunt zijn bij het peilbeheer in de polders.

De AWP wil dat de waterschappen hun peilbeheer in de polders afstemmen op de weidevogels.

6.4 Wie vervuult, moet betalen

Voor een te groot deel van al het afvalwater dat door het waterschappen wordt gezuiverd, komt de rekening niet bij de vervuiler terecht. Bij sommige waterschappen loopt dat op tot wel 25% aan gemiste inkomsten. Voor een deel komt dat door de wijze waarop de belastingaanslag berekend moet worden. Het waterschap, en dus de wel betalende bedrijven en inwoners draaien voor de echte misgelopen

inkomsten op. Het gaat om illegale afvalwaterlozingen, lozingen die per ongeluk niet zijn gemeld, of regenwater verontreinigd met straatvuil. Het waterschap houdt in de begroting jaarlijks rekening met een tekort op de inkomsten uit de waterzuiveringsheffing, de zogenaamde discrepantie.

De AWP wil dat waterschappen serieus met deze discrepantieproblematiek omgaan, de watervervuiler moet betalen en het waterschap moet daar dan dus ook actief achteraan en alle mogelijke hulpmiddelen inzetten om de watervervuilers die niet betalen te pakken. Een discrepantie van meer dan 10% vindt de AWP onacceptabel.

6.5 Voor natuur en aantrekkelijk landschap

Het waterschap beheert het waterpeil, maait de dijken en onderhoudt watergangen en natte natuur. Bij beekherstel is het mogelijk om waterkwaliteit en waterkwantiteit doelen gelijktijdig mee te nemen in natuur- en landschapsplannen. In deze gebiedsplannen werkt het waterschap samen met andere partijen om haar doelstelling te realiseren. Voor een succesvol resultaat moeten de natuur, het landschap, de landbouw en het waterbeheer in samenhang in de plannen worden gezien. Het betekent ook dat je waterbeleid en natuurbeleid niet los van elkaar kunt zien in gebiedsontwikkelingsplannen. De AWP staat ook hier voor integrale afwegingen.

De AWP vraagt aandacht voor de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor zwerfafval op en rond het water.

6.6 Statiegeld op blikjes en flesjes, stop de plastic soep

Recreëren, consumeren en überhaupt het leven in de stad brengt veel afval in het water. Dat ziet er visueel niet uit en brengt gevaar mee voor de gezondheid van mens en dier. “Houd uw water schoon!” is ieders verantwoordelijkheid zo ook van inwoners, botenbezitters en bezitters van het water.

Rivieren zijn een aanzienlijke bron voor de plastic soep in zee. Het uiteenvallen van grote stukken plastic tot kleinere stukjes en folies begint al in de rivieren en vormt in de zeeën en oceanen een steeds groter probleem. De kleine stukjes verdwijnen niet uit milieu en bedreigen de natuur in de zee en aan de kusten. Dit fenomeen doet zich ook op de binnenwateren van de waterschappen voor. Dit bedreigt de waternatuur dicht in de buurt. De AWP ziet naast een dringende oproep aan iedereen om plastic afval gescheiden aan te bieden aan huisvuilophaaldiensten en vraagt om een nationale regeling met statiegeld op blikjes en flesjes.

6.7 Weg met overlast gevende waterplanten en dieren

De AWP pleit voor een integrale aanpak van overlast gevende dieren en planten. Nederland krijgt steeds meer te maken met overlast gevende planten en dieren langs dijken en watergangen, die onze waternatuur bedreigen!

De AWP wil de taken van de muskusrattenvangers uitbreiden naar het integrale beheer van alle overlast gevende dieren en planten langs de waterkant.

Om voorbeelden te geven van overlastgevers: muskusratten, die smalle gangen graven in dijken, en ook rivierkreeftjes, die veel grond uitgraven dat later weer als bagger dient te worden verwijderd. De bever kan niet langer ongestraft zijn gang blijven gaan met het blokkeren van watergangen. Waterplanten zoals de grote waternavel vormen dichte matten, die de waterafvoer blokkeren en mensen stroomopwaarts 'natte voeten' kunnen krijgen. De pleziervaart heeft last van o.a. fonteinkruid, dat komt vast te zitten in de schroef of waar je met kanoën niet doorheen komt. De woekerende Japanse Duizendknoop tast kademuren aan. De AWP vindt het belangrijk dat het waterschap adequate maatregelen neemt en daarbij geen schadelijke bestrijdingsmiddelen gebruikt. De kunst is slimme oplossingen te vinden, zoals het via bio-raffinage extraheren van nuttige grondstoffen uit geogste waterplanten. In bepaalde gebieden zouden Nederlands nieuwste grote grazers de waterbuffels een kunnen helpen bij het watergroenbeheer.

6.7.1 Bijvoorbeeld: Rivierkreeftjes

Exotische Amerikaanse rivierkreeftjes zijn schadelijk omdat ze graven aan oevers en onder beschoeiingen. De waarnemingen uit de Nationale Database Flora en Fauna geven slechts een indicatie van waar de rivierkreeften voorkomen. Deze zijn afkomstig van bijvangst van inventarisaties en losse waarnemingen van particulieren. Ingeschat wordt dat de uitheemse kreeften een breed verspreidingsgebied hebben en in grotere aantallen aanwezig zijn. Waar de kreeften in grote aantallen voorkomen hebben ze veel invloed op het watersysteem. Waterplanten verdwijnen en daarmee ook de aan deze waterplanten gebonden dieren. Waar het leven uit het water verdwijnt, wordt het water troebel (wat nog eens versterkt wordt door de graafactiviteiten van de kreeftjes). Daarmee heeft de rivierkreeft een negatieve impact op één van de doelstellingen van het waterschap namelijk: schoon en gezond water.

De AWP vindt dat de waterschappen zich gezamenlijk sterk moeten maken om het rivierkreeften probleem met gerichte maatregelen te beheersen.

6.8 Streep door kroosoverlast

Sommige wateren zijn zomers zo groen als een biljartlaken. Kroos is een 'natuurverschijnsel' dat ontstaat door zon, stijgende watertemperatuur én nutriënten in de vorm van fosfaten en nitraten.

Nutriënten zitten in het water en in het bodemslib. Erfafspoelingen, mest van akker en grasland, het voeren van eendjes, poep van honden en van watervogels, het overstorten van rioolwater, regenwater dat van het terrein in de sloot, gracht of waterpartij spoelt, en onvoldoende doorstroming van het ontvangende water zijn verantwoordelijk voor de aanwezigheid van deze nutriënten.

De AWP wil dat er werk wordt gemaakt van overlast door kroos.

Kroos is lastig en gevaarlijk. Lastig voor recreanten die in het water wil zwemmen of op het water wil kanoën of roeien. Lastig voor botenbezitters met een watergekoelde motor. Om maar niet te spreken over het risico voor kleine kinderen .... Met verstandig waterbeheer is hier vaak iets aan te doen. En in de stad in nauwe samenwerking van gemeente met waterschap.

7 Thema: Innovatie

7.1 Alleen ga je sneller, samen kom je verder

Waterschappen zijn geen eilandjes. Samenwerken met andere organisaties helpt om van elkaar te leren en om zaken slim aan te pakken, waardoor bijvoorbeeld geprofiteerd kan worden van schaalvoordelen. Denk aan gezamenlijke laboratoria, het samen ontwikkelen en beheren van ICT-voorzieningen, gezamenlijke inkoop, samenwerking met regionale omgevingsdiensten, gemeenten en drinkwaterbedrijven, de aanpak van grondwaterproblemen, informatievoorziening, vereenvoudigde inning van belastingen. Samenwerking bevordert ook deskundigheid bij de waterschappen zelf. De AWP zet in op een meer proactieve houding voor en resultaat door samenwerking.

Zo is de AWP bijvoorbeeld vanzelfsprekend voorstander van het uitvoeren van optimalisatiestudies met de gemeenten voor het beter op elkaar afstemmen van riolering en zuivering en het afkoppelen van regenwater van het riool. Het gaat de AWP om zo laag mogelijke maatschappelijke kosten en goede waterkwaliteit. Het belang van de belastingbetalende mensen die het voor elkaar willen hebben staat steeds voorop.

7.2 Innovatie in het waterschap, voor nu en morgen

De AWP begrijpt dat innovatie gedegen onderzoek vraagt. Innovatie vraagt ook om toepassing, want zonder het te proberen bereik je immers nooit iets.

De AWP biedt het waterschap ruimte voor experimenteel onderzoek op praktijkschaal. De AWP is voorstander van het in een breder kader uitvoeren van praktijkexperimenten, nieuwe technieken en innovaties. Dat wil zeggen, in samenwerking met kennisinstellingen en bedrijven. Op zodanige wijze dat andere waterschappen over en weer kunnen mee profiteren van nieuwe inzichten, kennis en kunde.

In staccato een greep uit de hedendaagse mogelijkheden waar we nu al mee aan de slag kunnen en niet hoeven te wachten op nog meer onderzoek:

- ✓ Waterzuivering: de AWP wil nu inzetten op reeds bekende technieken om alginaat, cellulose en fosfaat terug te winnen.
- ✓ Waterbeheer: hoe kan peilbeheer bijdragen aan het verminderen van bodemdaling? Visvriendelijk baggeren verder ontwikkelen.
- ✓ Waternatuur: uitgaan van ecologisch beheer van watergangen, stepping stones ontwikkelen, zowel onder water (vissen) als boven water (vogels), en vismigratie bevorderen.
- ✓ Waterveiligheid: de veiligheid staat op de eerste plaats, nieuwe dijkconstructietechnieken, inspecties met drones.
- ✓ Samenwerking met bedrijven c.q. op bedrijventerreinen tussen waterschap, gemeente en parkmanagement om met gezamenlijk gebruik van waterzuiveringen voor proceswater, en de inzet van waterzuiveringen met hergebruik van effluent en zo water- en energiebesparing te realiseren. Al dan niet met opslag van water in bassins voor koelwater. Natuurontwikkeling.

7.2.1 Bijvoorbeeld: Grondstoffen- en energiefabrieken, alginaat en meer

De AWP beschouwt afvalwater niet langer alleen als een te zuiveren en te verwerken afvalproduct, maar ook als een bron van duurzame energie, grondstoffen en schoon water. Dit past in de maatschappelijke

transitie naar een circulaire economie. Er wordt intensief onderzoek gedaan om waardevolle grondstoffen, zoals algiinaat en cellulose uit afvalwater terug te winnen. Daarnaast zijn er al diverse locaties operationeel waar fosfaat wordt teruggewonnen. Bedrijven kunnen deze grondstoffen opnieuw gebruiken. Er zijn al vele mogelijke toepassingen: fosfaat als groene kant-en-klare meststof voor de landbouw, cellulose voor asfalt en CO₂ voor tuinbouwkassen of de procesindustrie.

De AWP is een aanjager van deze ontwikkelingen. De AWP streeft daarbij steeds naar de hoogste toegevoegde waarde. Grondstoffen krijgen zo een hogere waarde dan biogas dat als energiedrager 'slechts' verbrand wordt. Deze ontwikkelingen gaan de AWP niet snel genoeg.

7. Nieuwe slimme hoogwaterbeschermingsconstructies voor waterveiligheid.

7.3 Duurzame energie door slim waterbeheer

De AWP is voor het benutten van alle kansen voor het opwekken van duurzame energie en is van mening dat een energieneutraal waterbeheer bereikbaar is. Dit is duurzaam én kostenefficiënt.

De AWP wil dat de waterschappen zich blijven inspannen om zo snel mogelijk energie-neutraal te worden. Dat mag eerder worden bereikt dan pas in 2025!

De AWP ziet veel kansen op het gebied van duurzame energie, zoals het van oudsher winnen van gas uit slib en organische materiaal, warmte, wind- en zonne-energie. Warmte gewonnen uit afvalwater kan dienen voor de verwarming van woonwijken of zwembaden middels warmtepompen. Op de terreinen van waterschappen is ruimte voor het plaatsen van zonnepanelen en – als de geluidsoverlast en andere omgevingsaspecten dit toelaten - ook voor windmolens. Een plek op de Noordzee of op de Maasvlakte is voor de heel grote windmolens vanzelfsprekend een beter idee.

7.4 Goed koopmanschap in het van belang van Nederland

Nederland is wereldberoemd om zijn waterbeheer en watertechnologie. Dit is mede te danken aan de wijze waarop het waterbeheer in Nederland is georganiseerd met waterschappen. Met kansen op klinkende munt voor kennis en producten in het buitenland voor onze nationale economie. Het Nederlands bedrijfsleven heeft voordeel van waterschappen die als eerste een proeftuin bieden voor

nieuwe uitvindingen. Het Nederlands bedrijfsleven kan daarna in het buitenland de bewezen technologie aanbieden én de wereld beter maken.

De AWP vindt dat waterschappen het bedrijfsleven moeten ondersteunen als launching customer en niet zelf moeten ondernemen of investeren in binnen- of buitenland.

Met gemeenschapsgeld ga je immers geen commerciële avonturen beginnen. Waterschappen hebben hiervoor vaak ook niet de juiste mensen in huis. We willen nieuwe kennis zo snel en goed mogelijk toe passen bij de waterschappen, om betere resultaten voor hetzelfde geld te bereiken, of om tijd en kosten te besparen. Er is niet voor niets in het kabinetsbeleid een Topsector Water aangewezen als een van de speerpunten voor de Nederlandse economie. Dit is goed voor de mensen binnen het waterschap en goed voor Nederland! Naast het voordeel om als eerste van goedkopere, efficiëntere of betere oplossingen gebruik te kunnen maken, mogen waterschappen ook best financieel meedelen bij internationaal commercieel succes van nieuwe technologie.

De AWP ziet Dutch Water Authorities, de koepelorganisatie van de 21 waterschappen en de Unie van Waterschappen, als aangewezen organisatie om de inzet van waterschapsmedewerkers voor Nederlands bedrijfsleven in het buitenland te faciliteren.

8 Thema: De jeugd heeft de toekomst

8.1 Personeelsbeleid met meer stageplaatsen

De waterschapstaken blijven altijd bestaan in Nederland. Daarvoor zijn steeds weer betere technieken en vernieuwend technologisch inzicht nodig. Nederland houdt behoefte aan deskundige mensen die zorgen voor veiligheid, droge voeten, en gezond, schoon en voldoende water. Dit kan het best door jonge mensen zo vroeg mogelijk bij het waterschapswerk te betrekken. De AWP is voor het opleiden van jongeren. Zij moeten de nieuwe, innovatieve en ambitieuze generatie voor de toekomst vormen.

De jeugd heeft de toekomst, maar dan moeten ze wel de kans krijgen. Binnen de organisaties van waterschappen zijn volop mogelijkheden om scholieren en studenten, van MBO tot WO, stageplaatsen aan te bieden. In de schoolbanken is het lastig om een goed beeld van het werkveld te vormen. Meeloopdagen, stage opdrachten, bijdragen aan projectonderwijs zijn voorbeelden voor kennismaking van de jeugd met boeiende en belangrijke banen.

De AWP streeft naar 1 stageplaats op 10 medewerkers, op elk niveau. Stages helpen de jongeren bij hun opleiding en het waterschap kweekt zo belangstelling voor het werk en tegelijkertijd haar toekomstige medewerkers. Een win-win situatie met groot maatschappelijk voordeel.

8.2 Strategisch personeelsplan

Voor een waterschap is het nodig over een gezond bestand aan technologisch geschoolde waterprofessionals én management te beschikken, dat in staat is om kennis op niveau te houden en te versterken.

De AWP is voor een toekomstgericht strategisch personeelsplan, zowel per waterschap als op het niveau van de gezamenlijke waterschappen, met adequate instrumenten voor instroom, binden en boeien én

doorstroom van inhoudelijke waterdeskundigen. Ook is de AWP voorstander van modellen voor het laagdrempelig over en weer collegiaal projectmatig inzetten van experts tegen kostendekkende tarieven.

Bij binden en boeien passen initiatieven om de innovatiekracht van de waterschap organisaties te mobiliseren door voorstellen uit alle geledingen van de organisatie aan te moedigen en deze laagdrempelig te honoreren.

9 Thema: Veiligheid

9.1 Dijken: waterveiligheid en duidelijkheid op de 1^e plaats

Zestig procent van Nederland kan overstromen. Veilige dijken hebben voor de AWP de allerhoogste prioriteit. Het betekent ook dat het waterschap het onderhoud en het beheer en de controle van de zeedijken, rivierdijken en polderdijken en -kades goed moet borgen. Als een dijk het begeeft, is de persoonlijke, maatschappelijke en economische schade enorm. Wie kent de beelden uit het buitenland niet? Of dichtbij huis in Nederland de watersnood in 1953, en het extreme hoogwater in de grote rivieren met evacuaties in 1993 en 1995? De problemen door hevige neerslag in 1998, 2016 en 2017?

Vanaf 1 januari 2017 geldt de nieuwe normering voor de waterveiligheid. Bij veel dijken moeten nog extra maatregelen worden getroffen om te voldoen aan deze nieuwe normering. Hedendaagse technische inzichten maken het nog meer mogelijk maatwerk te leveren en precies daar te investeren waar in de toekomst de waterveiligheid onvoldoende verzekerd is. Aan de slag voor ieders veiligheid!

De dijken moeten zo verstandig en snel als maar mogelijk is aan de eisen voldoen, en vooral ook blijven voldoen. Met de stijgende zeespiegel en perioden met meer hoosbuien in het verschiet is dijkversterking zowel langs de kust als langs de grote rivieren een grote uitdaging die de hoogste prioriteit moet hebben. Dijkbewoners en andere belanghebbenden moeten daarom snel weten waar ze aan toe zijn, niet jarenlang aan het lijntje worden gehouden met ellenlange procedures. Vanwege het algemeen belang hebben ze recht op eerlijke compensatie voor welk nadeel dan ook.

8. Overstromingen tegen gaan met betrouwbare waterkeringen en voldoende ruimte voor de rivier is het grootste belang.

9.2 Deltaprogramma Waterveiligheid, ook in de toekomst droge voeten

De AWP onderschrijft het Deltaprogramma Waterveiligheid. Met water als ordenend principe betekent dit voor de AWP onlosmakelijk ook ruim aandacht voor de mogelijkheden van natuur, milieu en ruimtelijke kwaliteit. Provincies en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de afwegingen in de ruimtelijke omgeving. Een goede samenwerking van alle overheden, met inbegrip van de waterschappen, draagt bij aan slimme keuzes in maatregelen en een kostenefficiënt en kwalitatief hoogwaardige waterveiligheid.

De AWP vindt het voorkómen van overstromingen, betrouwbare waterkeringen en voldoende ruimte voor de rivier het allerbelangrijkst.

De AWP waardeert dat er vanuit het Deltaprogramma veel oog is voor meekoppelkansen, zoals mogelijkheden tot nieuwe bebouwing of het creëren van extra natuurwaarden. Dit lukt alleen als tijdig naar de mensen uit de buurt is geluisterd. Bij de herinrichting en versterking van dijken kan vrijwel altijd goed rekening gehouden worden met natuur, landschap, cultuurhistorie en gebiedskenmerkende waarden. Dat het Deltaprogramma tevens een impuls betekent voor de Nederlandse watersector vindt de AWP van belangrijke economische en maatschappelijke meerwaarde.

9.2.1 Bijvoorbeeld: een zeesluis in de Nieuwe Waterweg en een Hollandse strandwal

De AWP maakt zich zorgen over de alarmerende berichten over een mogelijke versnelling van de stijging van de zeespiegel in de periode ná 2050, als gevolg van het smelten van het ijs op Antarctica en Groenland in combinatie met de temperatuurstijging van het water in zeeën en oceanen. De AWP vindt dat de waterschappen moeten aandringen bij het Deltaprogramma op adequate plannen voor dit soort scenario's. Op termijn is een zeesluis in de Nieuwe Waterweg tussen Rotterdam en Vlaardingen onvermijdelijk. Ook de afkalving van de Hollandse kust zal naar verwachting steeds sneller verlopen, waardoor er steeds meer zandsuppleties nodig zijn. De AWP wil dat er serieus wordt gestudeerd op de verschillende plannen voor een nieuwe Hollandse kust, een Hollandse strandwal in zee waardoor de veiligheid voor 200 jaar is verzekerd en ruimte ontstaat voor woningen, recreatie en natuur.

10 Thema: Waterkwantiteit en bodemdaling

10.1 Zoetwatervoorziening

In het voorjaar en in de zomermaanden krijgen we steeds vaker te maken met extreme droogte. Voor het waterschap betekent dit dat tijdig goed georganiseerde maatregelen genomen moeten worden om de droogte te bestrijden en droogteschade te voorkomen, vanuit het belang van de land- en tuinbouw, van de natuur, de drinkwatervoorziening, de scheepvaart en recreatie én van het stedelijk gebied. De mogelijkheden voor zoetwateraanvoer zijn immers sowieso niet onbegrensd.

De AWP pleit voor doordachte droogte- en verziltingbestrijdingsplannen en tegelijkertijd voor het stellen van grenzen aan de mogelijke maatregelen.

10.2 Veenweide

De veenweideproblematiek in Noord- en West-Nederland vereist een aangepaste waterhuishouding. Bodemdaling moet stoppen. Rondom de veenweiden in Nederland is veel aan de hand: het veen

oxideert zodat er jaarlijks veel CO₂ vrij komt. Het veen in Nederland 'produceert' per jaar net zoveel CO₂ als een steenkoolcentrale. Het veen klinkt in met een dalende bodem als gevolg. Om landbouw te kunnen bedrijven is drooglegging nodig, dus moet gelijk opgaand met de bodemdaling het waterpeil steeds een beetje meer omlaag. Het gevolg is dat het veen verder oxideert en het proces zicht blijft voortzetten. In sommige gebieden is de bodem al zoveel gezakt dat het bijna niet meer lukt om het droog te houden. De dijken rondom veengebieden moeten steeds sterker en er komt, veelal zout, grondwater omhoog. En dan nog de huizen: de grond verzakt, houten palen van de fundering van oudere huizen en monumenten kunnen droog komen te staan en verrotten, grondwater staat aan de onderkant van het terras in de tuin, achtertuinen zijn dieper weg gezakt dan de openbare weg. Waterschappen moeten de gemeenten waarschuwen bij plannen voor woningbouw op plaatsen waar dat niet slim is. In bestaande situaties moet het vermijden van verdere inklinking van de bodem het uitgangspunt voor het peilbeheer zijn.

10.3 Van peil volgt functie naar functie volgt peil

Het waterschap kent van oudsher het adagium "peil volgt functie". De functie, zoals bebouwing, landbouw of natuur, wordt door de provincie vastgesteld. Op termijn, korte termijn op sommige plaatsen, en overal op lange termijn, is "doormalen" geen optie. De AWP vindt dat het waterschap hier het voortouw in moet nemen: ga met de provincie in gesprek en agendeer het probleem.

De AWP vindt dat de waterschappen z er terughoudend moeten zijn met peilverlagingen, zowel in stedelijk gebied als in het buitengebied. Bodemdaling door ontwatering is onomkeerbaar.

Om oxidatie van het veen tegen te gaan is er de mogelijkheid van zogenaamde onder water drainage: geen drainage om het land droog te houden maar juist om het nat te houden. Net als bomen planten is dit een CO₂-sparende maatregel. Mogelijk kunnen we partijen zoals bijvoorbeeld vliegtuigmaatschappijen, die nu bomen planten ter CO₂-compensatie, interesseren om hier in te investeren. Met alleen maar pappen en nathouden redden we het niet.

10.4 Helderheid in grondwater

Voor het grondwater zijn (te) veel verschillende overheden verantwoordelijk. De belangen bij het grondwater in stedelijk gebied, voor landbouw, natuur, beken en sprengen, landschap en cultuurhistorie zijn groot en vereisen overzicht, kennis en integrale afwegingen. De Adviescommissie Water (AcW) heeft eind 2017 grote zorgen geuit over de kwaliteit en kwantiteit van het grondwater en adviseert het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hoge prioriteit te geven aan een goede bescherming van het grondwater.

De AWP vindt dat waterschappen vanuit hun positie als beheerder van de watersystemen de meest aangewezen partij zijn om ook de centrale rol in het grondwaterbeheer op zich te nemen. Op z'n minst voor het ondiepe grondwater.

Specifiek in bebouwd gebied kan het vanwege de ruimtelijk complexiteit nodig zijn gemeenten binnen kaders handelingsvrijheid te geven.

11 Thema: Waterkwaliteit

11.1 Schoon, gezond en natuurlijk water

De AWP wil alle gifstoffen uit het water halen en houden. Dat kan het beste door te voorkomen dat ze in het water terecht komen. Bestrijdingsmiddelen uit de akkerbouw, glastuinbouw, bollenteelt, onkruidbestrijdingsmiddelen, medicijnresten en ook industriële stoffen als GenX horen niet in het water. Water is immers van ons allemaal! Schoon water geeft een mooiere waternatuur, met meer bloeiende planten langs de waterkant, een rijker insectenleven en een betere visstand.

De AWP is voorstander van het vergroenen van sloten en kanalen door de aanleg van natuurvriendelijke oevers en vispassages.

Inmiddels weten we dat grote en kleine gemalen onneembare barrières zijn voor vissen die willen passeren, denk bijvoorbeeld aan glasaal die vanuit zee de polders niet kunnen bereiken. De AWP wil dat de waterschappen een tijdsplan maken waarin aangegeven wordt hoe alle haarvaten van het watersysteem bereikbaar worden gemaakt voor vissen.

9. Schoon water leidt tot een mooiere waternatuur, met meer bloeiende planten langs de waterkant, een rijker insectenleven, en een betere visstand.

11.2 Geneesmiddelen en andere stoffen horen niet thuis in water

Nederlanders slikken medicijnen voor hun gezondheid. En er zijn vanzelfsprekend ook geneesmiddelen voor dierlijk gebruik. Onvermijdelijk komt dit voor een deel via het lichaam van mens of dier in het rioolwater terecht en vervolgens via de huidige rioolwaterzuiveringsinrichtingen in het oppervlaktewater. Dergelijke (afbraak)producten – de medicijnresten - kunnen heel schadelijk zijn voor het milieu.

Dit geldt ook voor microplastics, antibiotica resistente bacteriën, hormonen, drugs, gewasbeschermingsmiddelen oftewel landbouwgif, en tal van andere stoffen die in ons leefmilieu belanden. Door de intensivering en schaalvergroting van de landbouw, het resistent worden van mens en dier voor antibiotica, en de vergrijzing van de bevolking nemen de problemen alleen maar toe.

Het Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer heeft afgezien van enkele veelbelovende proefprojecten veel te weinig opgeleverd. De AWP wil dat de agrarische sector meer doet en resultaten boekt. De waterschappen kunnen met de instrumenten vergunningverlening, toezicht, en effectief investeren de landbouw bij hun problemen helpen.

De AWP is daar waar mogelijk voor het verplicht stellen om afvalwater te zuiveren aan de bron, zoals het afvalwater van ziekenhuizen en verzorgingsinstellingen, maar ook van bijvoorbeeld glastuinbouwbedrijven en het afvalwater van mestverwerkingsbedrijven.

Het separaat inzamelen van feces en urine bij huishoudens is zeer effectief voor het voorkomen van emissies van medicijnresten en sommige hormoon verstorende stoffen naar het milieu. De benodigde technische infrastructuur is bij nieuwbouw realiseerbaar. Voor bestaande situaties is het begrijpelijk een kwestie van lange adem.

De AWP is om dezelfde begrijpelijke redenen groot voorstander van een bestuursakkoord Medicijnresten. De AWP is ook voor het gericht inzamelen van plaszakken met urine van mensen die bijvoorbeeld röntgencontrastmiddelen hebben gebruikt of chemotherapie ondergaan. Plaszakken zijn bij tijdelijke medicatie een goed middel om te voorkomen dat medicijnresten in het milieu komen.

Onvermijdelijk moeten niet alleen aan de belangrijke bronnen maar ook op de rioolwaterzuiveringen maatregelen getroffen worden. Dat kost weliswaar tientallen euro's per inwoner per jaar, maar is door de integrale aanpak toch efficiënt en effectief.

10. Medicijnresten en andere chemische stoffen kunnen zeer schadelijk zijn voor het milieu.

11.3 In actie tegen insecticiden, vóór ketenaansprakelijkheid

Gewasbeschermingsmiddelen, en dan met name insecticiden, worden een steeds groter probleem. Schadelijke insecten gaan dood, maar de goede, zoals bijen, sterven ook massaal. Ook de vogelstand loopt terug, met name insecten etende vogels. Insecticiden in het oppervlaktewater hebben een negatieve werking op het watermilieu, op de natuur en uiteindelijk ook op de mens. De AWP is hier zeer bezorgd over.

Het is tijd voor meer actie. De waterschappen houden al jaren de concentraties van schadelijke stoffen in het water in de gaten. Het is moeilijk om vervuilers op heterdaad te betrappen. En als de veroorzaker van een ongewenste lozing wordt betrapt volgt er maar zelden een bestuurlijke of strafrechtelijke boete.

Daarom is de AWP voorstander van ketenaansprakelijkheid. Als een bedrijf een boete krijgt vanwege het al-dan-niet-opzettelijk lozen van gifstoffen naar het oppervlaktewater, hoort ook de leverancier aangesproken te worden en verantwoordelijkheid te nemen, tenminste in de vorm van goede voorlichting en nazorg.

Zo bereik je enerzijds dat 'de vervuiler betaalt', en anderzijds dat verantwoordelijken in de keten door onderlinge zelfreinigende werking gestimuleerd worden een bijdrage te leveren.

11.3.1 Bijvoorbeeld: vislood

Onderzoeksinstituut Deltares berekende in 2013 dat de meer dan twee miljoen Nederlandse sportvissers verantwoordelijk zijn voor ongeveer dertig procent van de totale loodbelasting van het water. De hengelaars lieten naar schatting jaarlijks 54 ton lood achter in zoet water, en 470 ton in zoute wateren. Lood is giftig. Lood is schadelijk voor mens en milieu.

Met respect voor de geliefde hobby van velen, wil AWP toch dat er zo snel mogelijk een verbod komt. De AWP steunt de Rijksoverheid die mikt op een Green Deal, waarin ministeries, waterschappen, hengelsporters en leveranciers van alternatieven, afspraken maken over het terugdringen en uiteindelijk uitbannen van lood. Maar dan wel met meer urgentie graag.

Dit kan toch geen probleem blijven? Visserij en watermilieu hebben hetzelfde belang: een gezond milieu! De AWP verwacht dan ook een vette plus op de Loodcode van Sportvisserij Nederland: Stop het gebruik lood.

12 Thema: Financiën en overig beleid

12.1 Aanpassing belastingstelsel waterschappen

De Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) onderzocht in opdracht van het Uniebestuur (Unie van Waterschappen) of het belastingstelsel van de waterschappen toekomstbestendig is. De AWP heeft hier vanuit alle waterschapsafdelingen actief bijdragen aangeleverd en blijft hier scherp op.

Eind 2017 kwam de CAB met conceptvoorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel. Medio 2018 wordt in vervolg een voorstel van de Unie van Waterschappen verwacht. Er is nog een lang traject te gaan voor benodigde wetswijzigingen ook daadwerkelijk zijn doorgevoerd.

- a. De AWP vindt het niet uitlegbaar dat in de meeste waterschappen de categorie mensen (Ingezetenen) samen veel méér betaalt dan de categorie Bedrijven (inclusief kantoren etc.). Waar veel mensen wonen, zijn veel bedrijven – en omgekeerd. 'Droge Voeten' zijn een groot economisch belang. De waarde van bedrijfsgebouwen en fabrieken is enorm, en het is niet meer dan redelijk dan dat de bedrijven evenredig bijdragen aan de bescherming tegen water. Dit moet resulteren in een lagere watersysteemheffing voor huishoudens.
- b. Afvalwater zit vol grondstoffen die teruggewonnen kunnen worden. Dit is duurzaam en draagt bij aan een circulaire economie. De mogelijkheden voor vermarkting van teruggewonnen

grondstoffen dienen maximaal benut worden om de lastendruk voor met name huishoudens te verlagen. Het is een goede zaak als de hoeveelheid water dat wordt geloosd opgenomen blijft in de heffingsformule voor bedrijven. Dit stimuleert het bedrijfsleven zuinig te zijn met water en water te hergebruiken in plaats van te lozen.

- c. Het uitgangspunt: 'de vervuiler betaalt', moet ook gelden voor gemeenten. Per overstort vanuit het riool op open water moet de gemeente een verontreinigingsheffing worden opgelegd. Dit stimuleert de gemeente om het rioolstelsel op orde te hebben en de hoeveelheid vervuild water dat rechtstreeks in vijvers en watergangen komt te beperken. Lozingsvergunningen kunnen in situaties waar overstorten wel acceptabel zijn dit legaliseren.
- d. Mensen die buitendijks in onbemalen gebied wonen moeten overal korting krijgen op de watersysteemheffing. Deze betalen anders voor iets dat ze niet geleverd krijgen.

12.2 Waterschapsheffingen

De AWP vindt de zelfstandige belastinginning door de waterschappen een sterk punt. Eigen waterschapbelastingen, de zogenaamde heffingen, bieden handelingsvrijheid en helpen zo de borging van 'droge voeten' en 'schoon en voldoende water' voor de lange termijn zeker te stellen.

12.3 Schuldenplafond is nodig

Geld lenen is voor waterschappen goedkoop. Het gevolg is wel dat bij waterschappen de schulden enorm oplopen. Soms tot wel vijfmaal de jaarlijkse inkomsten aan waterschapsbelastingen. De AWP vindt dit een zorgelijke situatie.

De AWP eist daar waar dat van toepassing is een helder (kort) tijdpad om zo spoedig mogelijk onder de grens van maximaal tweeënhalve maal de jaaropbrengsten aan waterschapsbelastingen te komen. Een plafond van tweemaal de jaaropbrengsten of minder vindt de AWP gezond.

11. Een schuldenplafond van minder dan tweemaal de jaaropbrengsten is gezond.

12.4 Grip op Gemeenschappelijke Regelingen

De AWP is een groot voorstander van samenwerking. Hier is winst te behalen door op de kosten te besparen. Waterschappen en andere overheden richten voor samenwerkingsverbanden veelal een nieuwe organisatie op, een zogenaamde Gemeenschappelijke Regeling (GR). De ervaring leert helaas dat het Algemeen Bestuur door afstand en gebrek aan inzicht bij GR's zijn controlerende taak niet goed kan uitvoeren.

De AWP vindt dat het waterschapsbestuur meer op de bok van de GRs moet gaan zitten door een permanente commissie voor de Gemeenschappelijke Regelingen te vormen, bestaande uit AB-leden ondersteund door ervaren en ter zake kundige ambtenaren.

Dit verbetert het democratisch gehalte van deze samenwerkingsverbanden en verkleint de kans op onverantwoorde risico's. De portefeuillehouder financiën in het DB kan voorzitter van die commissie zijn. Op deze manier komt er meer grip op Gemeenschappelijke Regelingen, zodat deze goedkoper en beter zullen functioneren, zodat iedereen de vruchten ervan plukken.

12.5 Omgevingswet, calculerend invoeren

De invoering van de Omgevingswet verloopt zorgvuldig maar kost naar blijkt veel tijd. De AWP vindt dit geen probleem. Op ander terrein is te vaak ondervonden dat haastige spoed vooraf onvoldoende doordachte problemen opleveren. De AWP is dan ook voor een calculerende invoeringsstrategie door de waterschappen, door te analyseren wat in de nieuwe situatie nodig is. Resultaatgericht werken hoort bij deze strategie.

De AWP vindt de Omgevingswet voor waterschappen geen terrein om voorloper te zijn.

Daarom zal de AWP zich in de waterschapsbesturen sterk maken voor impactanalyses en business cases. Vervolgens kunnen keuzes gemaakt worden op basis van efficiëntie en effectiviteit. De AWP vindt wel dat waterschappen moeten borgen dat het waterplan de onderlegger is voor het – straks verplichte – provinciale omgevingsplan.

AWP
niet politiek
wel deskundig

stemAWP.nu

